

بلشویسم از تئوری تا عمل

نویسنده:

برتراند راسل

مترجم:

امیر سلطانزاده

سنگ

فهرست

- مقدمه مترجم ۵
مقدمه مؤلف ۹

بخش اول: شرایط فعلی روسیه

- فصل ۱: چه امیدی به بلشویسم است؟ ۱۵
فصل ۲: ویژگی‌های کلی ۲۲
فصل ۳: لنین، تروتسکی و گورکی ۳۲
فصل ۴: هنر و آموزش ۳۹
فصل ۵: کمونیسم و قانون اساسی شوروی ۶۰
فصل ۶: عقب‌ماندگی صنعت روسیه ۶۶
فصل ۷: زندگی روزانه در مسکو ۷۵
فصل ۸: شهر و روستا ۸۰
فصل ۹: سیاست بین‌المللی ۸۵

بخش دوم: نظریه بلشویکی

- فصل ۱: نئوری ماتریالیستی تاریخ..... ۹۴
- فصل ۲: عوامل تعیین کننده در سیاست..... ۱۰۱
- فصل ۳: انتقاد بلشویک‌ها از دموکراسی..... ۱۰۶
- فصل ۴: انقلاب و دیکتاتوری..... ۱۱۴
- فصل ۵: ماشین و انسان..... ۱۲۲
- فصل ۶: چرا کمونیسم روسی شکست خورده است؟..... ۱۲۷
- فصل ۷: شرایط موفقیت سوسیالیسم..... ۱۳۶

فصل ۱

چه امیدی به بلشویسم است؟

برای درک بلشویسم تنها دانستن حقایق کافی نیست، بلکه لازم است همراه با علاقه و ذهنی باز وارد این روح جدید شوید. مهم‌ترین موضوعی که بلشویک‌ها توانستند به وجود آورند، امیدی تازه و گسترده‌ای است قبلاً بسیار کم بود. یکی از جنبه‌های جنبش، فاصله گرفتن از روسیه است. ممکن است آسان به نظر برسد؛ زیرا شرایط فعلی روسیه نشان از آینده‌ای مبهم دارد. در واقع، شرایط فعلی روسیه می‌تواند باعث درکی سطحی شود اگر فراموش کنیم که تنها «امید» انگیزه‌ای تمام‌عیار است. ممکن است کسی نباید^۱ را توصیف کند، بدون اینکه توضیحی درباره زهد افراد ساکن در آن برای پاداش اخروی دهد. من نمی‌توانم امید بلشویک‌ها را کمتر از امید راهبان مصری بدانم. از نظر من هر دوی این‌ها توهمی غم‌انگیز است که باعث خشونت و

---

1. Thebaid تبس پایتخت یکی از ایالت‌های مصر باستان بوده است.

می‌سنجد و اشراف بیکار آن را هدایت می‌کنند. آن وعده می‌دهد تمام زنان و مردان عاقل در جهان باید کار کنند و کار آنها نه برای ثروتمندان خون‌آشام، بلکه برای جامعه مؤثر است. بی‌توجهی و بدبینی و خستگی و تمام بدبختی‌های بغرنج، باعث می‌شود تا بیکاران شرایط و انرژی لازم را برای فعالیت نداشته باشند. با از بین بردن کاخ‌ها و بیهودگی و بی‌مصرفی و جایگزین کردن خانه‌های رعیتی و شغل مناسب برای تمام مردان و زنان، دیگر فرصت بدبینی و ناامیدی باقی نخواهد ماند.

نظام سرمایه‌داری موجود، محکوم به فناست. این نظام ناعادلانه است و تنها جهل و سنت باعث شده تا مزدبگیران به آن تن دردهند. اگر جهل کاهش یابد، سنت نیز تضعیف می‌شود و این جنگ تمام سنت‌های حاکم بر ذهن انسان را از بین می‌برد. این موضوع ممکن است که بر آمریکا نیز تأثیر بگذارد و نظام سرمایه‌داری تا ۵۰ سال آینده نابود شود. این نظام اندک‌اندک تضعیف شده و دیگر نمی‌تواند مانند قرن ۱۹ خود را مجدداً بازسازی کند. تلاش برای پنهان کردن این موضوع کار بیهوده‌ای است، درحالی‌که چیز جدیدی در حال ساخت است. آیا این چیز جدید بلشویسم است، این را نمی‌دانم. آیا از سرمایه‌داری بهتر است، این را نیز نمی‌دانم. اما جامعه آگاه امروز به دنبال یک چیز کاملاً جدید است. در این مورد هیچ شکی ندارم. در اینکه این چیز جدید یا سوسیالیسم است یا بازگشت به جنگ‌های دوران بربریت نیز شکی ندارم. اگر بلشویسم به‌عنوان تنها رقیب سرمایه‌داری باقی بماند، من مطمئنم هیچ شکلی از سوسیالیسم تحقق نخواهد یافت و فقط هرج‌ومرج و تخریب باقی می‌ماند. دلایل این موضوع را بعداً بیان خواهیم کرد و این دلایل، علت مخالفت با بلشویسم است. اما در نقطه مقابل هواداران سرمایه‌داری فکر می‌کنم ایستادن در برابر تاریخ، کار

تاریکی برای قرن‌های متمادی می‌شود. نتایج سخنرانی‌های پرشور معمولاً بیش از میزان تأثیر آن در نظر گرفته می‌شود. کسانی که مسیح را الگو قرار می‌دهند یاد نگرفته‌اند که دشمنان خود را دوست بدارند یا در برابر آنها مدارا کنند. در عوض، آنها دست به تفتیش عقاید زدند و عقل بشر را به یوغ یک کشیش نادان و متعصب نهادند و علم و هنر را برای هزار سال نابود کردند. این نتایج اجتناب‌ناپذیر بود. نه به علت آموزش، بلکه به خاطر تعصب در آموزش. امیدهایی که الهام‌بخش کمونیسم هستند در اصل چیزهایی است که در خطابه‌های بلندبالا شنیده می‌شود و احتمالاً به همان اندازه نیز آسیب می‌زنند. خشونت از غرایز ما نشأت می‌گیرد و تعصب، پوششی بر این خشونت است. متعصبان به‌سختی از خود شفقت بروز می‌دهند و کسانی که صادقانه از خشونت بیم دارند، سعی می‌کنند به آرامی خود را با این عقاید متعصب وفق دهند. من نمی‌دانم آیا بلشویسم می‌تواند در برابر قدرت جهانی از خود محافظت کند یا نه. اما ممکن است نتواند. من مطمئنم کسانی که علیرغم سنت قدیمی با عشق در برابر آن ایستاده‌اند، به نام روح بشریت، نطفه‌های پیشرفت و ترقی را با خود خواهند آورد و زندگی جدیدی به وجود خواهد آمد. جنگ در سراسر اروپا احساس یأس و ناامیدی به همراه داشته است و به دنبال نوعی دین جدید است تا شور و انرژی و توانایی زندگی را به انسان بازگرداند.

بلشویسم حاوی دین جدیدی است؛ متعهد شده است به اختلاف ناعادلانه بین فقیر و غنی، برده‌داری اقتصادی و جنگ پایان دهد. همچنین قول داده تا به اختلاف طبقاتی پایان دهد که منجر به مسمومیت سیاسی شده و برای نظام صنعتی ما مخرب است. این موضوع نویدبخش پایان امپریالیسمی است که همه چیز را با پول